

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na skupni naslov letno 24 Din; na posamezni naslov letno 30 Din. V inozemstvo: letno 65 Din. Z M. listom letno 100 Din.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo v Dolnji Lendavi. Uprava v Murski Soboti, Križeva ul. 4. Štev. položnice 11806.

Cena oglasov: stran: cela 400 Din., pol 200 Din., četrt 100 Din.; mali oglasi do 20 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din.; med tekstom vsaka reč 2 D. Pri večkratnoj objavi popust.

Božično prerčenje.

Dve moči se borita v človeškoj zgodovini, boža i človeča, naravna i nadnaravna. Pravzaprav si ti dve sili same po sebi nesta nasprotnivi. Naravne sile slobodnoga človeštva naj bi po božoj zamisli bile vsikdar v službi bože vole i z miloščov ustvarjale od Boga dano nalogo. Borba je samo nastala, kda se je človek s svojov sloboščinov upirao Bogi.

Prvi takši upor je bio že itaki v začetki sveta. Razžaljeni Bog se je že po prvom grehi mekno i prepüsto človeka samomi sebi. Dao njemi je z oblübov Zveličitela vüpanje, dao njemi zapovedi, pot po šteroj naj njemi slüži. Vendar je človeštvo pred Kristušom ne melo tisti zdačni škeri za slüžbo Bogi, kak je ma po Kristuši.

V toj žalostnoj osamlenosti je človeštvo blodilo od ednoga dugovanja k drugomi. Zdaj se je oklenjavalo egiptomskoga bogastva, zdaj sijaja perzijski i babilonski oblastvenikov, zatem je iskalo rešitve pri grškoj modrosti i umetnosti. Vse te rešilne veje, za štere se je lovio propadajoči poganski človik, so mele to napako, da so človeka i njegovo vživanje postavile za središče i cio življenja. Vsi tej glasniki človeške sreče i njihovi privrženci so obhodili tak kak tisti norček, ki je bežao za božov dogov, da jo zgrabi. Ves vtrüjeni je nazadnje opazo, da kembole jo šče dojtj, temdale je od njega.

Ne čüdo, či so proti konci staroga zakona že nešterne globokejše düše sprevidele, da človeštvo zaman išče samo edino v sebi i na tom sveti svoje odrešenje. Zato je že poganski pesnik Vergil v düševnom siromaštvi vtrüjenomi poganstvi s proroškimi

rečmi pokazao na potrebčino Odküpitela: „skrivnostno dete se narodi, sin božanstva, po šterom se vse stvarjenje prenovi, šteri vmori kačo, zbriše grej i celoj zemli spravi mir . . .“

Obnemorjeno človeštvo je v svojoj nemoči zdignolo oči proti nebi i od tam prosilo rešitve. Kda je rimsko poganstvo v obliki cesarske oblasti težilo ves te poznani svet, kda je to poganstvo že bilo tüdi gnilo z razvüzdanostjov i so düše pravični bile pripravlene na sprejem Božega sina, se je spunila boža oblüba.

„Razodela se je milošča boža, štera prinaša zveličanje vsem lüdem; vči nas, da naj se odpovemo brezbožnosti i posvetnim želam i na tom sveti trezno i pravično i pobožno živemo, čakajoč blaženo vüpanje i veličasten prihod Velkoga Boga i Zveličara našega Jezuša Kristuša.“ (Tit. 2, 11 i nasl.)

V tihom čakanji je bio svet za časa Jezušovoga prihoda na zemlo. Ka se zgodi s propadajočim svetom, ka pride za tem. I v tom čakanji, je od vsej neopaženo stopo na svet v tiho štalico Bog-človik, da bi meli življenje i da bi je meli v obilnosti.

I glejte usodo Tistoga, ki je prineseo sveti življenje! „Med svoje je prišeo, pa njegovi so ga ne sprijali.“

Pastirje so po nočnoj prikazni angelov i obiski pri Jezuši v štalici gvišno razglasili v Betlehemi, ka so vidili pa čüli, da se je narodo oblübleni Zveličiteo. I Betlehemčarje, posebno tisti, pri šteri sta Marija i Jožef prosila prenočišče, so se gvišno spomnili na tistiva potnika kesno večer. Vsaki je znao kakši zagovor za sebe. O, če bi znali, čidiva sta bila

tistiva potnika! Či bi nam bar povedala, za koga prosita prenočišče! Kak radi bi jiva sprijali. Ne samo toplo posteo bi dali tema potnikoma, tüdi s tečnov hranov bi njima podvorili. O, tak bi njima vse pripravili, kak da bi domačiva bila. Pa te zagovor je ne krščański, niti človeški ne. Prava deca boža se tak kak Bog ne ravnajo po tom, kakša peršona je što, nego po tom, kak što potrebüje njuvo pomoč.

I od toga srečnoga dogodka do denešnjega dneva obslüžavle svet božič, spomin Jezušovoga prihoda na zemlo. Od tistimao se Jezuš dostakrat rodi na te svet, ne telovno, kak se je v Betlehemi pred 1934 letami, nego dühovno v notranji düševni svet posamični lüdi. Pa šče 1934 leta zadevle pri tom dühovnom rojstvi Jezuša ista usoda, kak ga je zadjala v Betlehemi. Nešterni ga sprijmejo v stan svoje düše, njemi pripravljajo kem lepše i prijetnejše prebivališče, drugi pa ga zametavlejo i plodijo od sebe. Tem Jezuš nemre prinesiti božičnoga veselja i pravoga mirü. Svoje dare prinaša samo tistim, ki so dobre vole. Tistim, ki spoznajo, da je Sin boži postao človik, da bi mi mogli postati deca boža, da je zato postao mali, da bi nas povišao za svoje brate, da je zato že v prvom megnjeni trpo, da bi nas od vekivečnoga trpljenja odküpo, da je zato šteo v siromaštvi biti od prve minute svojega življenja do smrti na Kalvariji, da bi mi po njegovom siromaštvi postanoli düševno bogati, da je zato šteo biti izgnani na pašnik v štalico, da bi nam spravo vekivečno domačijo v nebesaj.

Betlehem je zavrgeo Jezusa pri njegovom rojstvu, pač pa zdaj slovesno obslužavle vsako leto obletnico toga rojstva. Te so ljudje muvili, kda sta Marija i Jožef prosila prenočišče za malo Nebesko dete, zdaj pa v sredini božične noči betlehemski zvonovje veselo oznanjajo, da se je rodio Zveličar sveta.

Letos bodo betlehemski zvonovje zvonili celomi sveti. Radio de to zvonjenje glaso od ednoga konca zemle do drugoga. Glas tej zvonov bo pač

lepa podoba tistoga nedužnoga božičnoga veselja, štero se s temi srečnimi svetki razlevle po celom sveti. Naj bi na glas tej zvonov vsako človeče srce vriskalo: Kristus se je narodo tudi v meni. Posebno pa bi naj te glas začuli tisti, šterim je v roke dana zemeljska usoda človeštva, tisti, ki neprestano govorijo od mira. Naj bi zapopadnoli, da je edino tisti mir pravi i stalen i blagoslovljeni, šteri sloni na pokorščini Bogi i lübezni do bližnjega.

Julij D. Kontler:

Božično pismo našim kmetom.

To pismo je namenjeno vam, bratje Slovenci, šteri s trdov rokov obračate šker kmetovalca, šteri moško moč sadite v domačo zemlo i posadite mlado i staro v tej državi k stoli, šteri je obloženi z blagoslovljenimi darovi domače grüde.

Vam je napisano, kmetjê Slovenske krajine, v božični pozdrav i kaži-pot v novom leti.

Prvič — edno prošnjo:

Ne vörte, ka je samo „kriza“, vörte pa, ka se novi svet rodi. Stari je mrtev. Kak ne morete pozvati v življenje lübleno dete, če je že mrtvo, ravno tak ne morete priklicati v življenje stari „dobri časov“. Vse je minlivo na tom sveti, zato pa prosim: staromi čast i hvala, novomi sveti pa potrebno pozornost.

Časi, kda ste samo za domači nüc šteli pripovati, so za nami. Dnesden vsi, ki majo delo: *blago ustvarjajo*. Blago — za drüge, za *küpce*. Srečen je tisti, šteri zadene, kakše blago ima bole plačujoče *küpce*, ar samo takši

človek, vert, lejko računa na to, ka bo meo penez — tudi blago! — za vse potrebščine svoje lüblene družine. Kmet, šteri bi rad pripovao vse za svojo domačo uporabo: pšenico, kukarce, graj, zelje, tikvi, seno, ječmen, oves i lén, navadno ne hodi ne pravi poti, ar skoro zagvišno je, ka njegova zemla, njegova šker, njegove sposobnosti so ne za vse. Eden je dober za poledelstvo, drugi ma veselje za sadjarstvo, tretji za živinorejo. Tistoga dela se poprimite, kde ste mojstri, ar samo tam bo plačano vaše delo s pravim blagoslovom.

Drügič — edno priporočilo:

Stari način kmetovanja je odpovedao. Vörjemo, ka so naši očetje v *svojem časi* razmili delo, i znamo, ka spretnost očeta prevzeme tudi pameten sin. Ali dnesden to ne zadoštüje. Lüč znanosti velke šopke svetlobe meče ta, kde so naši očetje v kmici blodili. Dnesden znamo točno, kelko i kakše krme žele živinče, če ščemo meti rast, meso, mleko ali mast. Dnesden nam je življenje zemle i rastlin skoro odprta knjiga. Ta znanost je zato tü, ka bi nam svetila. Lüč znanosti nam je dosegliva i potrebna, zato naj — posebno mladi rod —

šo i vsako cerkev, v šteri takše podobe dobim.

Vrag je stao za hrptom casara i od samoga veselja so njemi skuze tekle po čarnom lici.

I.

V Bajkovcaj so zvedli ljudje za oblübo casara. ženske so jokale, možje so pa razmišjali, ka bi bilo včiniti.

— Našo podobo Device Marije pa ne damo, naj se zgodi, kaj se šče!

— Ali kak bi jo rešili? — so spitavale žene i iskali odgovor možje.

Edni so bili za to, ka bi poiskali kakšo votlino i v njo skrili sveto podobo. Drügi so mislili, ka bi jo skrili v kakšo votlo drevo. Tretji so predlagali, naj kmetje skopajo globoko jamo, za to jamo naj napravijo mizarji lepo škrinjjo, za lepo škrinjjo naj pripravijo predice mejko predivo, tkalci

püsti pohajkovanje. Vržimo se na včenje vsi! Znati, dosta znati, to je prava šker za pravoga kmetovalca.

Lejko se pa zgodi, ka kmet pametno dela i ima lepo blago, pa itak strada. Zakaj? To naj pove moje tretje sporočilo. Kmet more razmiti novo meštijo: *prodajo*.

Ne vala za dobro samo to, ka je po našem okusi dobro. Mero za dobro nam pove *trg*. Meni so najbojša mošanska jabuka. Kúpci na trgi pa rdeča pogačna želejo, zato so za *trg* — pogačna jabuka. *Trg* moremo spoznati. Znati moremo: kde, kda i kakše blago dobi po dobri ceni dobrog *küpca*. *Küpec* nam da dobro plačilo, za doblene peneze smo pa mi *küpci*.

Teda to troje:

pridelajte blago za trg;

včiti se moremo, ar samo z znanostjov oborožen kmet zmöre krizo,

spoznati moremo potrebe trga.

Poglednite, bratje, okoli sebe, vidli te in, če dobro poslušate, čüli tudi, ka so prej za nacionalno vodstvo sposobni ljudje okoli vas. Primate je za roko, te nacionaliste, terjajte od nji, naj vas vodijo po priporočeni trojni poti, i či se pri tom deli skážejo prave mojstre, potem ne iščite med domačini i prečani razlike, ar takše žalitve ne zaslužijo.

Blagoslovljeni božič vsem dobrim ljudem!

Za kratek čas.

„Bednostni fond“.

Gospodična Marica je pri vseh društvi našega mesta: tü članica, tam odbornica, na tretjem mestu tajnica, pri štrtom društvi predsednica. Kde se brez plačé lejko dela, je vsepovsedi zraven, samo na takše mesto ne more priti, kde bi tudi njej plačali.

belo platno, v štero se naj ovije sveta podoba tak, ka ne pride do nje ne voda, ne ogenj, ne törske oči.

— Inači napravimo! — se je oglaso močen moški glas.

Vsi so znali, ka zidar Klement guči.

— Deca i ženske domou! Za poštenje svete podobe smo mi moški odgovorni pred Bogom i pred ljudmi!

Vsi so ga bogali. Nedužna dečica so šli naprej, njuve matere za njimi, možje so pa ostali kak velke čarne sence i čakali, naj dale pove svoje zidar Klement.

Lejko bi povedao, pa je ravno zvonilo. Ništérni so čüli, se po stari šegi odkrili i molili večerno molitev. Večina strašno zamišljeni Bajkovčanov je komaj te varala, ka se godi okoli nji, kda je zaglednola zidara Klementa, kak se odkrivle, kak se križa i moli... moli...

Julij Kontler:

Kapelica na suhi skali.

Pitali so törskoga casara, zakaj tak strašno sovraži i preganja kristjane.

— Zato, ker so ne možje.

Da kristjani ne bi bili možje?

— Pojdite v njuve cerkve — je pravo casar — v vsaki najdete nasklikano lepo ženo z malim detetom v naročji. Kakši možje so to, šteri lepe žene molijo?!

Pojasnili so casari, da to ne nikša lepa žena z malim otročičem, nego da je to mati Zveličarja; nedužno malo dete je pa sam Zveličar v naročji svoje svete matere.

— Ne pitam, što je lepa žena, ešče menje, što je malo nedužno dete, — se je zadreo törski casar — samo telko vam povem, ka ne bom mirüvao, dokeč ne porüšim i požgem vsako hi-

Má prijatele ne vse strani, samo tam ne, kde se službe davlejo. No, ka gučim, tak je bilo, ali zdaj ne več. *Bednostni fond* jo je zdigno iz tabora nezaposlenih, dobila je službo ne sreskom načelstvi i bo dobivala plače — mesečno 300 Din.

Prijатели so v ognju. Marica je v službi! Marica dobiva plačo! Marica je rešena! Pri vsakom društvi ji hitro dajo ešče kakše neplačano delo, dobiva pozdrave iz vseh krajev široke i duge domovine, vsem, šteri ji čestitajo — se zna, odgovarja na dobrom paperi. Ne mine teden dni i prva mesečna plača, 300 Din, je šla rakom fūčkat. Požrla jo je poštnina.

Ali svet od toga nikaj ne ve. Pri društvih ima več opravila; dnes tū, vūtro tam, jo zagvišno čakajo na prireditvi. Ne sme izostati, ar ima službo, plačo. Kda mine drugi teden njenoga novoga življenja, je potrošila prvo mesečno plačo na poštnino, drugo mesečno plačo na družabne izdatke.

Okoli šestnajstoga dobi vabilo, v šterom stoji, da more pristopiti k novomi društvi, k društvi prijatelov bednostnoga fonda. Članarina je mala, ustanovni občni zbor je v Ljubljani... Odpravi se v Ljubljano, tam poslušā mlade i stare dobrotnike naroda, plača članarino, zamerka si, ka more ostati zvesta prijatelom bednostnoga fonda, ar inači se lejko zgodi, da zgūbi svojo službo. Na poti proti domi računa, kelko jo košta te novi špajs i spozna, ka je tretja mesečna plača odplavala — po vodi.

Vlak je pridrdrao ne domačo postajo. Čakajo jo prijateljice, Julke i Ančke, štere bi tūdi rade mele službo na račun bednostnoga fonda. Marica je iz Ljubljane prišla, ona najbrž kaj zna, nekaj novoga, zanimivoga, ka bi se lejko spremenilo v službo z mesečnov plačov 300 Din. Sprejem je

Mesečina bi se rada pokazala med raztrganimi oblaki, ali vrag ji je kima, naj mirūje. Stisno je svoje vitko telo k razpokanomi debli staroga hrasta i poslušāo. Skleno je, da njemi nesmi vujti niti edna reč, štero bi povedali zbrani možje.

. . . No, pa kda so vsi opravili večerno molitev, je zidar Klement držao v svoji trdi roki klobūk i povedao:

— Možje, povejte mi po moški vesti, je li ste vsi za to, ka bi rešili sveto podobo naše Matere Bože?

— Vsi! Vsi brez izjeme!

— Dobro. To me veseli. Zdaj pa povejte, poštvani možje iz Bajkovec, ste za to, ka bi se poprijali tūdi težkoga dela za čast Matere Zveličarja?

Vsi so pritrdili. Vsi so čutili v svojem srci, da nega dela, štero bi opūstili, samo da rešijo bajkovsko Marijo.

Zidar Klement je na široko za-

lep, dokeč ne stopi v družbo mlada gospa, rekoč:

— Gospodična Marica, vam je čestitao moj mož k imenovanji?

Ona ma mirno duševno vest, čestitk je dobila skoro preveč, se ne spominja, zato nedužno pove:

— Ne vem, gospa.

— Jaz pa znam! — poči odgovor, — pa ešče nekaj zraven. — Na postaji je škandal, prijateljice bežijo ne vse strani, vsaka za sebe prepričana, ka po tom

Bgd.:

Daritev božjega Deteta.

Zvezde prepletajo jasno nebo.

Čujte, kakor da angeli božji pojo; kakor da vidim v daljavi Betlehem in vse, kar se je zgodilo tam.

Sveta Devica je božje Dete rodila, da za nas trpi.

Sveta Devica je božje Dete molila, da si za nas križ naloži.

Odrešenje iz svete noči nam je vzknilo.

Čujte, kaj vidim, kaj se na sveto noč godi.

Božje Dete v Betlehemu dobrote deli: Brezdomec, v sneg in mraz pregnan, in vsak, ki lačen kruha strada, in vsak trpin, ki v obup že pada, vsak v Betlehemu svoj delež dobi.

Božje Dete daruje vse za nas!

Božje Dete nosi za nas križ,

božje Dete daruje sebe za nas,

božje Dete gre za nas na križ!

Poglejte, ljudstva, vsi narodi, kako je današnji čas.

Vi hočete, da se božje Dete še enkrat rodi,

da še enkrat za nas smrt pretrpi!

Kaj ne vidite, da božje Dete na križi visi in za nas trpi!?

mahno proti suhi skali i povedao:

— Možje, prijатели, tam *na suhi skali* je edino varno mesto za našo sliko.

Lūdje so ne razmili, ka misli. Poznali so najmre suho skalo, znali so, da veverica, spretna mačka, ali ptiček z močnim perjom že pride na njo, ali človek nikdar.

— Tam na vrhi suhe skale moremo postaviti grad, v gradi kapelico, v kapelici oltar. Na tom oltari naj kralūje sveta podoba bajkovske Marije!

Vragi je skoro glasno vujšlo:

— Te zidar je nimak.

Niti on ne mogeo vōrvati, ka bi se naišeo človik, šteri bi vūpao na suho skalo. Ka šče, da bi na glavo te strašne strmine postavio grad, v gradi kapelico, v kapelici oltar . . .

— Ka mislite, bajkovski možje — je pretrgao tišino glas Klementa — najde bajkovsko Marijo Tōrk na suhi skali?

škandali Marico zagvišno vržejo iz službe i je ne dobi ne ona ne nišče drugi. Nesrečna Marica pa beži k fiškališi, začne tožbo za žaljenje časti. Do sodbe ne pride, ar ne sme priti do ešče vekšega škandala, zato se 28. den svoje službe poravna s čemernov gospov i plača svojemi fiškališi 300 Din. Treseti den svoje službe pa dobi obvestilo, ka se ji služba odpove, ar je bednostni fond spraznjeni.

Pika.

Naši cehi ali društva obrtnikov.

Pri nas mammo cehska društva; v ta cehska društva so združeni vse vrste obrtniki i tūdi ne obrtniki.

Ta cehska društva majo v svoji pravilaj, ki so že stara nad 50 let: a) da morejo sirmaškoga društvenika v nevolaj podpirati s peneznov podporov i či takši sirmak vmerjē, ga morejo na svoje stroške pokopati, i ravno tak dovica društvenika ma pravico do te podpore; b) majo pa tūdi v svoji pravilaj, da morejo mladini davati dober zgled i jo karati, či se pregreši proti pravilam; c) davati morajo članom ukor i majo pravico člana iz društva izključiti, či je ne poslušen i či je šteri član društva būo kaštigani od civilne oblasti za volo slaboga oponašanja, ga more odbor izključiti iz društva, včasi kak je sodba razglašena bila. To vse majo naši cehi v svoji pravilaj i šče dosta drugoga. Vsaki član društva bi v glavnom mogeo poznati svoja pravila i po društveni pravilaj je odbor dužen, da vsakoga člana, kda stopi v društvo, navči, kakše pravice ma i dužnosti v društvi.

Kelko mi je znano, se cehski društveni odbor malo briga za to, ka ma zapisano v svoji pravilaj.

Naši cehi majo tūdi navado, ka

Čakao je, ali nišče se nej geno, odgovora nej bilo od nobene strani.

Vrag za hrastom bi najrajši skočo med lūdi in se zasmējao v odgovor tak, ka bi po žvepli smrdelo do tretje fare okoli. Premagovao se je i čakao.

Sosid Šivanka, slaboten mož, je odpro prvi vūsta:

— Klement, dobro pomisli, ka nam predlagaš. Na vrh suhe skale pride ptiček, lejko spleza na njo veverica, korajžna mačka, ali krščeni človek nikdar. Oblaki brišejo vrh suhe skale i samo svetloba ma prosto pot gor in dol po njeni strmini.

Bajkovčani so pritrjevali. Vrag za hrastom tūdi.

— Kak pridemo do vrha, to je moja skrb. Znete, ka sedemkrat pomislim, prle kak zinem, zavolo toga sto lejko brez skrbi. To mi povejte, ali ščete pomagati pri tom deli,

vsako leto prvo nedelo po sv. Trej kralaj majo obračun celoletni društveni izdatkov i dohodkov. Pri tej priliki cehski sugarje prinesejo vkup nabrane peneze za meše i članarino. I gda je to vse gotovo, te majo navado, da cehski odbor da s svoje blagajne kaj na pilo, navadno spadne na vsakoga člana pol litra vina; pa ešče kaj krüha dajo prinesiti od peka, da je kaj vjesti.

Je pa tüdi ta navada, ka pridejo ta vsigdar edni i isti člani društva, samo zato, da morejo tam par kupic vina vnesti, i to po 20—30 lüdi včasí brez vsakoga posla, ka je pa jako grdo delo. Tak se tam včasí po 20—30 litrov vina da spiti z društvene blagajne.

Pravim: So člani, ki so vsako leto navajeni iti v ceh, so pa tüdi takši, ki je že 20-let član društva pa šče zato nigdar ne šo ta, ka bi tam pio. I tej, ki to opažüjejo, si nemrejo dognati, zakaj je to pilo? Zakaj se te

krvavo prišparani penez, šteroga dajo člani vsako leto na cehske meše i društvo, v strašnoj gospodarskoj stiski tak lejkomiselno zapravla? Medtem pa drügi sirmaški člani nemajo kaj jesti, nej si kaj obleči, drv nej za koj küpiti, deca so njim skoro naga itd., se pa tü popiva. Je to lübezen do bližnjega? Nadale majo naši cehski bratje v svoji pravilaj, da morejo sirmaka podpirati v nevolaj. Zakaj se pa s pilom i jelom zapravljajo s krvavimi žüli zasluženi peneze? Zakaj so pa društvena pravila? Jeli ne zato, da se odbor na nje upira, po nji dela i ravna? Društvena pravila so kak zakon.

Zahtevamo člani naši cehov, naj se naši cehski odbori držijo v bodoče svoji pravil i se ravnajo strogo po nji, naj vodijo zapisnike, kak je zahtevajo društvena pravila! Či pa toga ne ščejo, pa je najbolje, da se cehska društva razpüstijo.

Opazovalec.

Julij D. Kontler:

Zakaj samo 10 dinarov?

Moj Janez so delavec iz Kace-neka.

Majo svoji 40 let, slabotno ženo, četvero skoro vsikdar lačne dece i zvün tega nikaj na tom božem sveti.

Ništerni den so te moj Janez opravili težko delo pri sosedi, kmeti, i so dobili za svoje delo 10 dinarov krščansko pogojene plače.

Ka naj začne Janez z desetimi dinari, če pa ma, kak je bilo že povedano: slabotno ženo i četvero dece? Kak naj svojo družino nahrani, človeki dostojno obleče, obüje?

Kmet mi pravi:

— Ne morem plačati več, ar inači mi nejde moj račun.

ali ne? Samo po vesti mi povejte!

Vrag si je naskrivoma priplazo k sosedi Šivanki. Bila je temna noč, brez skrbi se je pomešao med lüdi. Zašepetao je slabomi krojači ne vüjo:

— Povejva tomi zidarovomi nimáki, ka to nemogoče.

Sosed šivanka je že skoro povedao svoje, ali jezik njemi je odpovedao pokorščino. Spregovorili so drügi možje, šteri so meli zavüpanje v Klementa.

— Vodi nas, podamo se na delo, če ščeš, takoj!

Vrag je ešče ednok poskušao svojo srečo pri šivanki, ali zoubston. Mali i slaboten krojaček je ognjevito pritrjavao:

— Vodi nas Klement! Vsi idemo, če nas ti vodiš!

(Dale)

Plačaj „Novine“.

Poznam toga kmeta; je dober človik, veren kristjan, lüčkoga groša ne žele, je zadovolen s svojim. I itak pravi, ka za celo dnevno delo ne more dati več kak 10 Din, ar njemi nejde v račun. Ta zadeva me je prijela za srce, sledi tüdi za pamet, misli so tekle, bežale edna za drügov sikdár hitrej, močnej... Etak:

Enodnevno delo Janeza je teda samo 10 Din vredno? Zakaj samo 10 Din? Zakaj ne 20, 40 ali več? Spominjao sem se na navuke učenjaka, šteri vči, ka se vsako blago povprek po pravi ceni odavle. Janez imajo tüdi blago, svojo *delávno moč*. Ta je teda samo 10 Din vredna? Zakaj?

Moj učenjak vči:

Janez so sin siromašne družine. Stare, malo vredne cote so meli za obleč, močnik ali malo zabelene žganice za hrano, na koumeni pri peči je

Božič v tujini!

Približao se je páli božični čas. Če kda, zdaj se spomina vsaki človek toga, ka njemi je najdražje — lüboga domačega kraja, žele ta nazaj, kde njemi je tekla cvetoča pomlad življenja! Če je šče tak daleč od lübe domovine, njemi vendar spomin ob tom časi poleti nazaj tá, kde so zakopani in shranjeni najdražji spomini, ta, kde prebiva bitje, ki ga najbolje lübi — máti! ki ma edina odprto srce za svoje dete. Materina lübezen je tak velka, da se njoj drüga niti primerjati ne more. In ravno ta je samo doma. Zabadav jo išče človek tü v tujini, ki je mačeha brez srca za nas, ki smo na tujih tleh! To bridko istino čütimo ravno zdaj ob tom časi najbolje, ar nemremo vživati lüboga in svetešnjega mirü. Mi tü božične svetke do-

bilo njuvo stanovanje. Tak so zrasli do svojega petnajstoga leta, kda so tüdi sami lejko prijeli za žago, sekiro, škarje za trsje ali škropilnico za galic. Pa naj so živeli ešče bole po siromaškom, so oča, mati i dobri lüdje potrošili ne našega Janeza 14.000 Din. Lejko bi pravili, da so meli zdaj Janezov oča pri hiši za različno kmetško delo spodoben stroj (mašin), šteri je vreden 14.000 Din.

Pa dale!

Te stroj, naš Janez, bo delao do svojega petdesetoga leta, to je celi 36 let. V tom časi se moč stroja, Janeza, ponüca, zato v tom časi — če dobijo delo — če se stroj obrabi (ponüca) od dela, morejo dobiti Janezovi to šumo povrnjeno s poštenimi intereši. Računajmo samo povprek 5% interese, pa bode naš račun kazao, da more dobiti delavec na račun povrnjene vrednosti svojega tela 388 Din, na račun obresti 700 Din — in to v prvem leti svojega delovanja. (V drügom leti, ar je že eden del šume povrnjeni, bodo intereši menši; zadnje leto, to je v svojem petdesetem leti, pa samo 5% od 388 Din, to je okroglo 20 Din.)

Dnes so Janez 40 let stari, zato njim po vrednosti svojega tela na leto pripada 388 Din i na račun intereša ali obresti 215 Din, vküper 603 Din.

Ali naš Janez, kak vsak stroj, potrebüjejo tüdi „obratne stroške.“ Mlatilni mašin se more podkõriti, z oljom namazati, more dobiti vodo, človeka šteri njemi streže. Vse to nekaj košta ali stane: to so „obratni stroški“. Obratni stroški stroja Janeza so: cena hrane, obleke, stanovanja. Računajmo, da je vse to, ka pojejo, dajo za obleč i za stanovanje, v ednom leti vredno 4,200 Din. (Na mesec smo računali samo 350 Din, ka je itak ta najmenša vrednost!) Na edno leto je teda delo stroja Janeza vredno

živlamo popolnoma inači kak te, kda smo še prebivali v lüboj domovini. Neizprosen stroj, ki spreminjava in kali lepo božično veselje v navadni delavnik. Stroj drči neizprosno naprej in naprej, ne zmeni se za skrivnost, ki obima in odeva hladno zemlo. Ar stroj ne pozna svetka, ga tüdi nam ne dá vživati.

Tak se leto za letom oskrunjava lepota božičnih dni!

Želem Vam povedati, kak sem preživo božič tü v hladnoj tujini.

Že tri leta so potekla in že trikrat sem obhajao božične svetke na način, ki svetki prav nikaj ne podoben!

Prav živo so mi šče pred očmi lanski božični svetki. 24 decembra sam z težkim srcem šo proti tovarni. Neizbrisni spomini na pretekla leta so se mi poživlali vsikdar bole.

Tovarna je zavrisknola in naznaila, da mam nastopiti nočno službo!

4200 + 388 + 215, to je 5.803 Din. Na mesec pride 12 krat menje, ali 483 Din, na den pa če računamo ka majo v meseci 25 dni dela — 25 krat menje ali 19 dinarov. Telko je vredna delovna moč Janeza, siromašnoga delavca iz Kaceneka. Dobi pa, kak je povedano, samo: 10 Din!

Rad bi drapno svojega učenjaka, čarnoga bradača, v obraz. Ravnam se po njegovi učenosti i dobim 9 dinarov razlike!

Moj učenjak se mirno smeje i pravi:

— Istina je, ka je 10 Din bila vredna delovna sila Janeza, dokeč so samo Janez žagali drva. Ali prijateo moj, zdaj mam stroje. Stroj v ednoj vōri napravi telko kak Janez celi den. I te stroj je za polovico falejši kak tvoj stroj, Janez iz Kaceneka!

... Tak teda pálik stroj. Stroj je tista pošast, štera od leta do leta, od meseca do meseca, celo od dneva do dneva znižavle vrednost človeškoga dela. Stroj je teda tisto tajnosti puno lice, štero vam jemle, siromaki, meni bratje i sestre, vsakdanešnji krūj? Zdaj ga poznam, toga škodlivca — i priporočam, naj ga razmlatijo, kak so to delali na Angleškem obupani delavci pred 100 leti? Ne; stroj bratje moji, naj ostane! Samo z nezaslūženoga prestola ga moremo vrčiti. Stroj je delo človeških rok, postavljen je bio za hlapca i samo po krivici je postao naš gospod, naš mučiteo i mi smo samo po krivici postali mantrniki stroja.

Krščanske lūbezni i malo več pameti mejmo kak do dnes, pa bo stroj premagan. Potem ne bo, Janez iz Kaceneka, tvoja žena slabotna i ne bodo skoro sikdar lačni tvoji po božji podobi stvorjeni mali otročički!

Pred menov se je razprostirala črna noč — sveta noč! Mehanično sem opravla svoje delo. Misli so mi pa splavale daleč tá v lūbo domovino, tá, kda sam preživo najlepšo mladost. V dūhi sem okinčavao božično drevesce — najvejšo detečo srečo. Iz vseh kotov so se mi paščili najlepši spomini detinskih let, potem sem se pali vživo v lepa mladeniška leta. Z Vami, lūbi tovariše i prijatelje pa prijateljice, sam v dūhi prišeo k polnočnici v domačo farno cerkev. Vse je bilo v najlepšem božičnom razpoloženji. Gledao sem nabito puno cerkev i že so se oglasile milodoneče orgle, iz grl se je zdignola lepa domača božična pesem. — In čūto sem se srečnoga! Čūto sam, kak so s slavnostnim glasom zaspevali g. plebanoš izpred oltara: „Gloria in excelsis Deo!“

V tom hipi se je oglaso zvon iz veške francuske cerkvice, ki je tak

POLITIČNI PREGLED.

Mi tak pravimo, da je prvo senje za snehe na Device Marije den, drūgo na Štefanje i zadnje na Trikralovo. Tak smo teda v tistom časi, kda se hodi vogledarit. Pa tūdi v mednarodnoj politiki zadnje čase politiki i ministri dosta hodijo v ogledi.

Cela Evropa se je spravila v dva tabora. V ednom so tisti, ki so po bojni z mirovnimi pogodbami telko dobili, da so zadovolni, v drūgom pa so tisti, ki so dobili premalo i tisti, ki so zgūbili. Vsi pravijo, da delajo za mir, samo to je nevola, da vsaki šče po svojem delati za mir. Tisti, ki so kaj dobili, pravijo, da bo mir samo tak, či mirovne pogodbe ostanejo nedoteknjene, nespremenjene. Vsaka sprememba pogodb ali državni mej pomeni bojno. Njihovi nasprotniki pa ravno naopak gučijo pa delajo. Vse se mora spremeniti, potom bo mir.

Tabor tistih, šteri so proti spremenitvi mirovni pogodbi i državni mej, vodi francoska država. Kre nje so države Male antante, Poljska i v novejšem časi tūdi Rusija. Zvūn toga snovejo države na Balkanskem polotoki posebno zvezo, takzvani balkanski pakt, šteri bo tūdi podpirao Francosko.

Voditelica tistih, ki bi radi

ešče kaj več dobil ali nazaj tisto, ka so zgūbili, pa je Italija, pravzaprav Musolini. Z njim že drūži Nemčija, Madjarska, Avstrija i ga na tihom podpira tūdi Anglija.

Zveza narodov.

Njeni fundament je pravzaprav to, da majo vse kotrige zveze ednake pravice, tūdi male države. Ar pa so med tistimi državami, štere so za mirovne pogodbe, večinoma same male države, le Francoska je velesila, so te male države v zvezi narodov mogle svoje pravice braniti. Napoti pa je zveza tistim, ki bi radi bili, da bi velesile male države delile po svojoj miloj voli, zato te ščejo zvezo narodov ali odpraviti, ali pa tak spremeniti, ka bi samo velesile, ali bole povedano samo tisti meli tam za gučati, ki ščejo revizijo mirovni pogodbi. Okoli toga se sūče vsa politika zadnjega časa. V te namen politiki telko hodijo sé pa tá, ka se človik niti ne spozna več, kde je što. To je politično vogledarjenje.

Imam na odaju eden **šivalji stroj** Ciler za čevljara
VLAJ LUDVIG, čevljar D. LENDAVALA
Spodnja ul. 16.

milo vabo vōrnike k polnočnici. Ti tenki glasovi so me vzdramili iz prijatnih misli, zavedal sem se bridke istine, da je to zvon, ki se razlega na tūjih tleh in da sem jaz priklenjen k deli in tak moram oskrunjavati sveti božični mir. Zvon je li spevao svojo pesem, njegov vdar mi je povzročo šče vekšo žalost, hrepeneo sam po glasovih, ki se razlegajo v lūboj domovini iz domačega zvonika. Znao sam, da so ravno ob tom časi zbrani vsi pri polnočnici, znao sam, da v vsakoj, tūdi najsiromaškejšoj hišici, gori ob tom časi posvet, znao sam, da pozdravla cela Slov. Krajina novo rojeno dete Jezusa!

Samo nam je življenje takše postalo, nam so odvzeli božični mir!

Popisao sem Vam na kratko naš položaj i na konci želem vsem domačim, vsem prijatelom ino prijateljcam, posebno pa obema čč. gg. dū-

hovnikoma domače Gornje Lendavske fare, prav vesele božične svetke i srečno pa božega blagoslova puno novo leto!

FRUMEN MATJAŠ,
sin Slov. Krajine
Sucrerie de Guignes Rabretin.

PREKOSNICE.

Naš neglejüvač je zvedo, ka pride v Lendavo ešče eden fiškališ. Té bo prej samo za Beltinčare, ar tej največ posla pri birovi majo i njim večkrat fiškališe sfalijo, te so pa v nevoli.

*

Kakše pitanje, takši odgovor.
G. Kaplan so pri veronavuki pitali Naceka: „Naci, povej mi lepo, ka mora človik predvsem napraviti, da pride v nebesa?“ — „Naj-naj-najprle mora mrejt.“

SLOVENSKA KRAJINA.

Blažene božične svetke i milostipuno novo leto 1934. želi vsem širitelom i naročnikom Novin i Marijinoga lista uredništvo i uprava NOVIN.

Teška influenza i angina sta obiskali vrednika naši Novin g. Klekl Jožefa. Kda to pišemo, so ešče v posteli, a so že bouši. 10. dec. pri ranoj božoj službi je jako vleklo i te so se pri oltari prehladili. Jako dosta betega si nakoplejo črensovski farnicje v cerkvi, ar je prevelki preprih, ar strašno vleče v njoj i proti toj vleki nega dver. Če bi vsaka premožnejša hiša dala 5 do 10 Din., siromaškejše pa 1 - 2 Din. bi se vse popravilo, ar bi se lejko dvoje dveri proti preprihi postavile, edne v cerkvi, druge na dilaj. Ober tej na dilaj bi se vdubla po starom načrti lepa slika sv. Cecilije, štero težilo vöre i voža zvonov jako kvarijo. Genite se farniki sebi i svojim dühovnikom na hasek.

Ki pričaküjejo odgovor od našega vrednika, naj potrpijo, ar zavolo betega par tjednov ne morejo delati kak prle.

Nesreča na Müri. Drva so vozili po Staroj Müri v ladji Vučko Anton, Kohek Matjaš, Kolenko Franc i Hren Ignac. Vse njim je lepo po sreči šlo i so zvozili prek globoke vode vsa drva, samo šibje je ostalo. To so pa šteli hitrej prek spraviti i so ga dosta naklali. Ladja ga ne mogla nositi, se je obrnola i vsi štirje so v vodo spokapali. Kohek i Kolenko sta srečno priplavala prek, Hren je obviso k sreči na ednom štrncli, šteri se je skrivao v globokoj vodi i odtéc

so ga rešili z ladjami, a mladenec Vučko Tonč se je vtopo. Tela vtopenca dozday neso najšli. Vsi rešeni pa so zbetežali.

Premeščeni so g. kaplan Bejek iz Dolnje Lendave v Ljutomer. Iz Ljutomera pa pridejo na njihovo mesto g. Halas Danijel.

Ogenj v Dugoj vesi. Pri Szabójevih v Dugoj vesi so pogorele štale pa škedenj. Sin, ki je oženjen v Gornjem Lakoši, je prišeo domo na obisk. Pri odhodi si je pripravlao na biciklin karbitov posvet. Posvet pa je eksplodirao i je ogenj büo včasi v slami. Zavolo velkoga vetra je gašenje bilo zaman. V štali sta se opekli dve žerbici, na gümlu pa je zgorela vsa polska šker. Sreča je bila, da so vse sosedne hiše bile pokrite v snegom i je perinje, štero je veter raznašao po strehaj, sproti vgašüvalo.

Žižki. Malokda se oglasimo v Novinaj. Ne davlemo radi v svet naši dobrot in nevol, niti žalosti ali veselja, smo in ostanemo tihi, skromni in pa složni Žižkarje. Eden spomin smo pa te dni obhajali, mimo šteroga nemremo tak tiho oditi. Letos obhajajo naša častita s. šolska upravitelica in prednica šol. sester Ladislava Pavel 50 letnico rojstva in obenem 30 letnico težke, a lepe učiteljske službe. Častita sestra prednica so si s svojim 14 letnim marljivim in požrtovalnim delom na tukajšnji šoli in tudi izvenje zaslüžili, da se ji ob 50 letnici s hvaležnostjo spominjamo. Prišli so na tukajšnjo šolo od Sv. Petra pri Mariboru 1920. leta in so do 1927. učili sami. Leta 1927. pa je šola postala dvorazredna, vsled tega smo dobili drugo učiteljico šolsko sestru Radoha Lig. Alfonz, katera pa do danes učijo za „B o g p l a č a j“,

ar ne dobijo nikše plače od države, niti od koga drugoga. Tak se preživljajo štiri šol. sestre z ednov plačov, ali itak so si č. s. prednica znali pomagati. Postavili so s pomočjov naše in sosednih občin kapelico in hišo, kakši malo je eti okoli. Tista hiša pa ne slüži samo njim za stanovanje, temveč je namenjena tudi za druge javne namene, n. pr. za gospodinjsko šolo, šolski vrtec itd. Dva gospodinjska tečaja sta se že vršila, ki sta bila obilno obiskana. Kelko dobra so nas č. s. prednica navčili s svojim tihim in nesebičnim delom in dobrot včinoli, to se ne da napisati. Prosimo pa Boga, naj jih ohrani ešče vnoga leta zdravi in veseli med nami, da bi šče vzgojili vnogo naraščaja, ki bi büo vören Bogi in zvest domovini.

Hvaležni Žižkarje.

Znižanje obrestne mere. V smislu člena 1. uredbe o maksimiranju obrestne mere podpisana Hranilnica na podlagi § 36. zadružnih pravil zniža z dnem 1. januarja 1934. obrestno mero, in sicer: za vse vloge na 4₀/₀, za nekmečke in nove dolgove na 8₀/₀.

Kmečka hranilnica in posojilnica v Dolnji Lendavi r. z. z. n. z.

Regulacija Müre. Naša Müra nikak nešče v svojoj strügi ostati; podkápale svoje obrežje, meče notri plodna pola, rodovitne travnike i lepe šume. Posebno od Ižakovec do Bistrice je zmetala v vodo ogromne komplekse zemle. Kakor smo zvedili, je občina Beltinci uradno vložila prošnjo, ki bo najbrž ugodno rešena. Tej prošnji so se s podobno vlogo pridružili obrežni lastniki v Ižakovcih. Posebno kritična situacija je na obeh bregovih v Ižakovcih in so dela za uravnavo nujna. Če bi se včasi začelo, bi že kesno bilo. Situacija zahteva, da se denar takaj nakaže in se začne z delom, vkljub zimi. Sila je, ki ne trpi odloga.

P. Sutter :

Šatan v Illfurti.

Istinska zgodba.

Zgled ob sedenja dveh dečkov od hüdobnoga düha v našoj dobi.

Prestavo iz češčine Alojzij Nemeč.

Hüdi düj, prorok.

Ednok je pravo mali Jožef gospodi Treschi: „Spomeném te na nekši dogodek s tvoje mladosti. Ednok si šo v šumo po drva. Tü se je priplazila k tebi kača“. — „Ka sem pa napravo ž njov“, je pitao gospod Tresch. „Odsekao si njoj glavo, govoreći pri tom tri iména (presvéte Trojice.) Ali znaš, da si vmoro ednoga od moji sprevajalcov? Če ga ne bi z zézvanjom onih treh imén prepravo, bi zablodo i ne bi več prišeo iz gošče“. Gospod Tresch se je dobro spominao na to prigodbo.

Včasi je obsedeni pripovidavao zgodovino od začetka svéta, ravno tak kak o tom piše sv. Pismo, i pravo, da je büo navzoči pri spadaji naši prvi starišov i pri pogibeli Sodome i Gomorhe. „Zdaj ti ne bi trbelo bréčati (moliti) i pihati skoz mrežo (spovedavati se), če ne bi vtrgno jabuka za Evo.“

Nekda se je spominao tüdi stari časov: „Za časa švedske bojne“, je ednok pripovidavao, „je stari svinjak (cerkev na cintori) ne büo podreti, ali vmorjeni je büo v njem pop pri oltari, ravno te, gda je držao Svestvo v roki. Potom je šteo eden vojak odbiti „velkoj gospej“ glavo, a je ne mogeo, liki je nazdrk spadno i prejšeo. Zéo sam ga s sebov šče z vnogimi drugimi. „Velka gospa“ ne trpi, da bi se v svinjaki kradnolo. Pripovidavao je ešče vnogo od razni hüdodelstev, štera so se prigodila v davno preminoči letaj v Illfurti.

Dneva 12. marca 1868. je büo gosp. Tresch znova pri dečkoma, šteriva sta bilá te den ešče preci mirniva. Naednok se je zlodi znova pokazao. „Tü sam“, je kričao s pošastnim, raskavim moškim glasom. „Odkéc prideš?“ ga je pitao gospod Tresch.

„Od Garella“. „Što je to?“ „Knigovézec.“ „Odkéc?“ „Tam odnet, odkéc sta ojeviva dva, šteriva te včasi obiščeta“. „Šteriva dva?“ „Té velki i té stari“. „Kak se imenüjeta?“ „Canizi (Kanizij — gospod Spies). Ime drugoga (g. Martinot) nevém — gnüsi se mi.“ „Ka si delao pri knjigovezci?“

„Preživo sem pri njem celi dén. Vézao je lepo knigo i pri tom jo z velikim veseljom čteo. To mi je trno dobro djalo i záto sem ostao celi dén pri njem“.

„Ali stanüje daleč vkrej od velkoga?“

„Ne, samo za nekolko hiš je vkrej od njega“.

Nedostojno so se na zadnje lendavsko senje oponašali neštejni polanski dečki. Ne samo, da so jörjali, kak da bi se njim pamet zmešala, nego celo so se smetali v vojaško stražo, štera stoji ne daleč kre poti iz goric. Pa bi skoro gorplačali. Vojaki so ne meli norije, pa so se za njimi spüstili. Sreča je bila, da so vlejnoli, ovači bi nabrž do smrti pomlili, kda je bilo v Lendavi senje.

Po državi.

Obisk bolgarskoga kralá.

Svoj čas smo že naznanili, da je naš kráo Nj. Veličanstvo Aleksander obiskao svojega soseda, bolgarskoga kralá Borisa. Bolgarski vladar je zdaj té obisk povrno. Pri toj priliki se je vidilo, kak naš narod spoštüje bolgarskoga i svojega vladára. Belgrajčanje so pripravili bolgarskomi králi sijajen sprejem. Na kolodvori ga je počakao sam naš kráo Aleksander, kralica i vnogo odlični čestnikov. Na vulicaj je bila nepregledna vnožina lüdi, štera je vzklikala i pozdravlala visike goste. To je tembole razveseljivo, ár se Srbi pa Bolgari po nesrečnoj bojni med sebov neso mogli trpeti. To nasprotstvo sta sama vladara obej narodov s svojimi obiski v velikoj meri zgladila.

Nj. Veličanstvo v Zagrebi.

Kráo i kralica sta se, kak že večkrat pozimi, podala za dugši čas v Zagreb. Zagrebčanje so za te visiki obisk jako zahvalni i so pripravili sijajen sprejem. Tekom svojega bivanja v Zagrebi sta kráo i kralica obiskala vse znamenitejšje naprave Zagreba. Lüstvo jiva je vseširo m z radostjov sprijalo, onjeva pa sta dosta darov razdelila med siromake, da njim lejšata trplenje i pomenkanje.

Vucje hodijo. Naše lüstvo za

„Ali ne hodiš tüdi k velkomi?“
„Ne, pri njem so preveč nisike dveri, tak da tam nemrem notri.“

„Ka te šče pri njem straši?“

„Velka gospa zvünaj na hiši.“

„Ka pa stari, ka pa s tem delaš?“

„Neščem od njega nikaj čüti, prek mere se mi gnüsi.“

„Ali tüdi k njemi ne hodiš?“

„Ne, má pri sebi nekaj okrogloga, štero mi brani pristopiti k njemi.“

„Ali je to ne lejko križ, šteroga si ednok že eti vido?“

„Ne, je to nekaj takšega, ka pop vujška drži, a to bi me bodlo, če bi k njemi šo.“

To so bili ostanki (relikvije) svetoga križa v srebrnoj monštranci v podobi križa.

Kda je gospod Spies zvedo od g. Trescha o tom guči, se je včasik napoto k gospodi Garelli, bivajočemi tüdi v Viteškoj vulici, i ga pitao, jeli

vuké zové voglednike. To pa, ka tü pišemo, je ne špajs, nego gola istina. V veči mestaj v Bosni so vucjé zavolo velkoga snega strašno gládni. Glád pa je velki moreš, zato so se tüdi tej vucjé podali na koline po vesnicaj. V veči vesnicaj so vdrli v štale pa spoklali dosta živine. V ednom mestu pa je kmet zapazo, da ma štirinogate tovaje. Šo je na dvorišče, da bi je pregnao, pa bi skoro z življenjom plačao svojo kurajžo. Eden velki vuk se njemi je na hrbet obeso i ga začeo nesmileno grizti. Sosidje so ga vsega ranjenoga komaj rešili.

Naglejüvač.

Naš naglejüvač je človik, šteri rad cajtinge prebira. Tam je čtöu, ka velki gospodje i ravnitelje držav eden ovoga obiskavlejo, kak bi krizo klali, pa kak bi goloba zvalili, šteri bi nam prineso oljkino vejko svetovnoga mira, pa kak bi eden ovoga napelali, ka bi namesto pükš delali na priliko železne štampeti, eli motike, eli bi pa namesto trdnjav zidali povejmo šole, špitale eli kaj takšega.

Naš naglejüvač je včasu trde glavé, pa nikak nej razmo, zakaj se visiki gospodje ne držijo staroga pregovora: „Vsaki naj pomeče pred svojim pragom!“ Domá krizo dol strápiti, v svojoj državi se skrbeti za svetovni mir, sosid pa v svojoj državi naj isto dela i v kratkom de vse dobro. — Namesto toga pa samo potüjejo, pa zborüjejo, pa seje májo, sejajo li sejajo, žetve pa se pá li nej nigdar včakati.

Drügi so pravili, ka so to sküpnne brige pa se morejo sküpnno obravnávati, ka že bo žetva (či prle stári ne gratamo pa ne merjémo).

S takšimi vselfelé gučami so tak na dvojščino spravili našega naglejü-

vača, ka nej znao, ka bi v Novine od toga pisao.

Te pa ka drügo, šo je svojega rabinara pitat, kak tou je. Gospod so pravili, ka prej vi g. Dr. Naglejüvač máte prav, naj vsakša država domá pravilno dela, pa de dobro. Pa tisti tüj májo prav, šteri pravijo, ka so to sküpnne brige vsej držav, pa se sküpnno morejo obravnávati. Naš naglejüvač pa s tem odgovorom nej büo zadovolen, pa se štükao s svojim rabinarom. Kda sta se že skoro svadila, je rabinar pravo, ka v ednoj deléšnoj državi je eden svéti rabinar; ite prej g. dr. Naglejüvač k njemi pa vam že pamet dostavi.

Te pa hajd k svétomi rabinari! Kda je svéti rabinar dugovánje čüo, se je eden čas čovao pa glado po pišljivoj glavi. „Znáte moj lübi gospod, to so takša dugovánja, ka vi máte prav, pa ovi májo prav, pa ravnitelje držav májo prav, ka seje držijo. Pravzaprav, po vsoj pravici je delo takše, kak vam zdaj je s edno priliko povem od Kobija pa od Sáre pa od njeva slüžečke deklé. Eden večer je Sára pravila Kobiji: „Čüješ Kobi, moje dete, jes čüli praviti, naša dekla noseči sou“. Kobi je pa pravo: „Sára moje zlato, lass gehen, to njene brigi sou.“ „Ja, Kobi jes čüli praviti, ka dekla od tebé noseči sou“. „Zlata moja Sara, lass gehen, to moje brigi sou“. „Znaš meni Tvoja žena se to ne vidi, ka jes ne vej, ka zdaj z vama delali!“ Te je pa Kobi Sáro pobožao po rami pa pravo: „Lass gehen, Sára, tou Tvoji brigi sou“. Moder rabinar je nazadnje pravo: „Vište, dragi doktor Naglejüvač, svetovna dela so glij takša, kak Kobijova, Sarina pa njeva deklé. Vsi edno brigo májo, samo ka zato vsakši na svoj način more svojo nevolu sam nositi, pa se je braniti, kak zna pa more“.

Ali g. Garell je toga ne dražao. Pravo je to prigodbo svojoj družini i je ne pomislo, da so pripovidavanje poslúšala tüdi deca. Tej pa so pripovidavali svojim tovarišom, ka se je njuvomi oči prigodilo. To je zadostüvalo, da se je v 24. vöraj zvedlo pocelom mestu, da je büo šatan pri Garelli i v Illfurti pa pripovidavao, ka je pri njem delao. To je knigara trnoražčemérilo i pozabivši, da je sam izklepetao, je mislo, da je g. Martinot to reč razglaso, i zato je brž šo k fiškališi i tožo g. Martinota. Državni zastopnik je dao pozvati g. Martinota k sebi. Gospod pa se je znao opravičiti i tak je v nikelko minutaj postanolo odkrito, kak se je ta reč razvedila.

Dale.

té i té dën vézao nekše knjige, štere je tüdi šteo. Gospod Garell se je ne mogeo včasik spamenoti, zato je brž pogledno v dnevnik i se osvedóčo, da je v istini imenüvanoga dneva vézao lüteransko biblijo za tamkajšnjega farara, štero je pri tom tüdi prečteo. Tü njemi pokaže g. Spies dopis iz Illfurta. Kak če bi ga blisk vdaro, je zakričao: „Odkéc to pride, da se šatan za mene briga?“ G. Martinót, šteri je zraven büo, njemi je raztolmačo, da je to nikaj čüdnoga ne, ar nas vöra vči, da kroži šatan okoli nas kak rjoveči oroslan pa išče, koga bi požro. Raztolmačo njemi je nadale naravo (nature) i delo peklénskijh dühov i o njuvom pogibelnom vplivi na človeško usodo.

G. Garell je pripoznao g. Martinoti svoje velko začüdenje i končao z etimi rečmi: „Té dogodek lejko objavite, a zamučte moje imé.“

Širite „Novine“

S temi rečmi je sveti rabinar porino našemi naglejüvači nekši šparavec pod nos. Sirmak nej meo pejnec, te je pa püsto v šparavec gumbo s tistoga svojega zimskoga kaputa novoga, raztrganoga.

„Moj Bog naj Vam plača po Vašem zasluženju. Zbogom.“

Okoli po sveti.

Zmrznjeni kapitan. Zadnje čase so na morjaj strašni vihérje. Dosta ladij so tej vihérje pokvarili. Edno nemško ladjo pa je vihér pritisno na prevao i jo vso spotro. Mornarji so si morali s plavanjom rešiti svoje življenje. Kapitan je prišeo na nekše deske, kama je tüdi spravo vso pisma z ladje. Na drügi den so ga najšli na tej deskaj zmrznjenoga.

Starica naklestila tovaja. Na Nemškom sta prišla v noči dva tovaja k 80 let staroj ženski, da bi poglednola, či má kakši krajcar. Eden je stražo, drügi pa je po predelaj iskao. Starica pa ga je začela strahovito mlátiti. Najprle se je skrüo pod posteo, pa je morao priti tüdi od tam. Mela je najmre v rokaj takšo palico, ka má na konci železno špico, pa ga je s tono smicala. Na zadnje je nej nikaj drügo preostalo, kak da je skočo skoz okno pa si tak rešo vse zbito svoje grešno telo.

Na Francuskom so meli te dneve dosta smeha pa zburkanja zavolo loterijski srečk. Eden siromaški človik je dobo na loteriji milijon frankov. Kda pa je prišeo po peneze, njemi je državna banka povedala, da je peneze že nekak zdigno. Naskori so najšli, da je eden drügi, šteroga srečka je nej nikaj dobila, svojo nevalano srečko tak predelao, ka je točno tak izgledala kak tista, štera je dobila 1 milijono. Pa je naj meo namena noriti, samo malo se je pošpájsao z oblastmi. Istina, da ga je té špajs precí koštao i bo v temnici premišlavao, da z oblastmi nesmi meti norije, vendar pa je pravi lastnik srečne srečke dobo svojo milijono. — Zdaj pa májo páli edno smolo s srečkami. Eden skopi kmet je dobo na loteriji páli 1 milijono frankov. Prle kak je bila izžrebana, je morao mrjeti. Skopač pa se je od svoje srečke niti po smrti nej šteo ločiti i je odločo, da jo naj denejo v trügo poleg njega. Par dni po sprevodi je prišlo, da je tista srečka zadela 1 milijono. Skopačova deca so bili v strašnoj nevoli. Šteli so skrivomá skopati srečko, pa njim je policija prepovedala. Zdajzato srečko skopajo z groba, samo ka nej dediči pokojnoga, nego sodišče.

Po katoličanskem sveti

Mrli so častni kanonik Cerjak Jožef. Bili so plemeniti i jako delavni. Spominajo se ji posebno šolske sestre i njuve gojenke. Njuvo delo je lepo vrejena provincijalna hiša šolski sester v Slovenskoj Bistrici, kde je dosta naši mladenk pri sestraj. Naj počivajo v miril!

Katoličani v Španiji. Po revoluciji so na Španskem prišli na vlado socijalni demokratje. Ar ji veseli, či što preganja Matercerkev, so mirno gledali, kak so komunisti rüšili pa zažigali cerkvi pa samostane i katoličanske šole. Katoliško misléči Španci so se odločno i mirno pripravljali na volitve, na šteri so dobili večino. Zdaj se brezi nji nede moglo vladati. Tak se čüje, da nova vlada pripravla spremembo zakonov, šteri so bili proti Matercerkvi in njenim pravicam.

PREKOSNICE.

Ga ne briga. Zdravnik je preiskao betežnika pa njemi pravo: „V želodci mate mozole, pa to me ne briga preveč . . .“

„Gospod doktor, či bi se v vašem želodci napravili mozolje, bi mené, tüdi nej preveč brigalo.“

Nikaj znamenitosti. Eden potnik okoli sveta je prišeo v eden mali váraš. Sréčao je ednoga varašanca i ga pitao:

„Prosim vas, povejte mi, ka je pri vas kaj imenitnoga?“

„Pri nas- nikaj“, je ogovoro varašanec.

„Ali se je pri vas ne narodo nekši velki človik?“

„Nej! Kelko jes znam, se pri nas rodijo samo mala deca.“

Zareklo se njemi je. Znano je, da fiškališje dostakrat morejo najhüjše hüdodelce zagovarjati. Eden fiškališ je tüdi zagovarjao ropara i predlagao sodniki naj ga odpüsti, ar je popunoma „nedužen“. Ropar je šteo svojemi fiškališi nekaj potihó povedati. Njega pa je to šepetanje motilo, zato se je na njega zdro: „Ka me mešaš, jes sam tebé ne mešao, kda si vdro v kaso!“ Sodnik je zvedo isfino.

Zmotila se je. Na cestni železnica po varešej majo v vagoni za tiste potnike, ki morajo stati, napravlene viseče remène, da se za nje prijmejo i ne spadnejo, či se železnica nagne. Pri večernej vožnji so posveti naednok vgasnoli. V kmici je vsaki lovio za remen. Eden gospod je pitao poleg sebe stoječo gospo: „Gospa, ali vam slobodno eden remen poiščem?“

„Hvala lepa, gospod, ga že držim.“

„Prosim, gospá, če držite remen, te püstite moj olstov!“ Mislila je, ka drži za remen.

Pobogšao se je. Sodec: „Zadnji mesec sem te kaštigao, ar si vkrao 406 Din. Zdaj si páli potégno 300 dinarov. Ali se zaistino neščeš pobogšati?“

„Gospon sodec, naj mi ne zamerijo, vej sam se pa že za stošest dinarov pobogšao.“

Slaba pajdašija. Sodec: „Rešeni ste kaštige, to vam pa ja na srce polagam, da v bodoče nejte v slabo pajdašijo!“

Oproščeni: „Gospon, naj se nikaj ne bojijo, jako bom pazo, ka ja z njimi več nikdár vküper ne pridem.“

Gospodarstvo.

Kontrola meda.

B. Kontrola.

Kontrola se more zvršiti po predpisih, šteri so razvidni iz kontrolni listov rojarov.

Kontrolor more zahtevati člansko izkaznico za tisto leto. Nato napiše na kontrolnom listi i na dni steklenice z vzorcem meda vednake številke i to takše številke, ka kontrolni odsek po tej številkej ne more ugotoviti, čidi je med.

Kontrolne listke mora kontrolor shraniti v zaprtom kuverti i je odseki izročiti komajte, kda je ves med ocenjeni.

Približno količino meda more kontrolor ugotoviti i tüdi točno določiti, kelki deo celoga pridelka znaša med, šteri je sposoben za kontrolo.

Vzorci meda: Kontrolor more vzeti dva vzorca od vsake vrste meda iz različni posod. Ednoga vzeme iz posode, v šteroj se njemi zdi med nepravilen. Steklenice je napuniti medü pod robom i dobro zateknoti.

Barva meda: Pri barvi meda razločujemo tri vrste:

1. **Sveteo:** a) bleožuti, b) živožuti, c) temnožuti.

2. **Srednje temen:** a) svetlo rjav, b) temno rjav.

3. **Temen.**

Farbo naj kontrolor določi potem, gda je že med v steklenicaj za vzorce, ne pa v posodi. Pazi naj na to, da je med v vseh posodah vednake farbe.

Čistoča: Če je na vrhi meda voščen drobiž i pene, mora kontrolor menoti rojara od meda ne čisto po predpisih.

Gostoča: Ta se določuje: sedeni, gosti, — redek, — zgoraj redek, spodkar gosti. Kontrolnomi odseki se mora predložiti samo tekoče i hladne vzorce.

Žmaj. Kontrolor mora kouštati med, če nema kakšega bridkoga, kislastoga ali neprijetnoga okusa ali žmaja.

Posoda. Ali je čista odznotraj i odzvuina? Primerna? Iz česa je napravljena? Ali pokrov dobro zapira?

Čistilnik. Ali čistilnik čisti i če so sita primerna?

Trcanje (prešanje). Ali je rojar ednok ali večkrat prešao? Zakaj večkrat? Kda? Ali je med pri čiščenju segrevao? Ali mešao razne vrste meda?

Šrambameda. Kak pri vsem drügom, tak tüdi pri medi naj bo rojari dober svetovalec klüč, posebno, če opazi kaj neprijetnoga.